

Lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle ydinenergialaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 24/2026 vp)

WePlanet – Suomen Ekomodernistit ry kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle ydinenergialaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi. WePlanet on vuonna 2015 perustettu ympäristöjärjestö, joka edistää tiedepohjaisia ja ihmismyönteisiä ratkaisuja, kuten ydinenergiaa, ilmastonmuutoksen ja luontokadon ratkaisemiseksi.

Ydinenergialain kokonaisuudistus sisältää monia hyviä asioita puhtaan energiatuotannon edistämiseksi Suomessa. Energiajärjestelmä on murroksessa, ja erityisesti pienydinvoimaloiden (SMR) rooli korostuu tulevaisuudessa. Pienydinvoimalat tarjoavat merkittävän mahdollisuuden kaukolämmön tuotannon päästöjen ja ympäristöhaittojen pienentämiseen sekä energiajärjestelmän toimitusvarmuuden parantamiseen.

WePlanet näkee ydinenergialain uudistamisen tärkeänä, koska ydinvoima on ilmaston ja luonnon kannalta erittäin vähäpäästöistä. YK:n alainen Euroopan talouskomissio UNECE totesi ydinvoiman elinkaari CO₂-päästöjen olevan alhaisemmat kuin esimerkiksi tuuli-, aurinko- ja maakaasusähköllä, sekä sen vaativan vähäpäästöisistä energiamuodoista vähiten mineraaleja ja metalleja [1]. Euroopan komission yhteinen tutkimuskeskus puolestaan totesi ydinvoiman olevan ihmisten terveydelle tai luonnolle vähintään yhtä hyvä ratkaisu kuin taksonomiaan jo hyväksytyt energiatuotantomuodot kuten aurinko ja tuuli [2].

Hallituksen esityksessä on kuitenkin merkittävä puute, joka tulisi korjata. Tällä hetkellä luonnoksessa kielletään ydinjätteen tuonti Suomeen loppusijoittamista varten. Tämä rajoitus aiheuttaa useita ongelmia.

Esitetty kielto heikentää ydinvoiman rakentamisen edellytyksiä Euroopan unionin alueella. EU:n kestävän rahoituksen luokittelujärjestelmän (taksonomia) tarkoituksena on mahdollistaa edullisempi rahoitus ja siten alentaa hankkeiden rahoituskustannuksia, mikä vaikuttaa suoraan tuotetun energian hintaan. Ydinvoimahankkeiden osalta taksonomian kriteerit edellyttävät ratkaisua ydinjätteen loppusijoitukseen joko kansallisesti tai toisessa EU-jäsenvaltiossa [3].

Mikäli jäsenmailla ei ole mahdollisuutta järjestää loppusijoitusta, ydinvoimahankkeiden rahoitus vaikeutuu merkittävästi. Täten esitetty kielto voi hidastaa tai estää investointeja ja siten heikentää EU:n mahdollisuuksia päästä eroon fossiilisista polttoaineista. Pahimmillaan tämä voi aiheuttaa paineita heikentää ilmastopolitiikan keskeisiä mekanismeja, kuten Suomelle suotuisaa päästökauppaa.

Lisäksi ulkomaisen ydinjätteen loppusijoittaminen Suomeen tarjoaa merkittäviä taloudellisia mahdollisuuksia, sillä Suomessa on ainutlaatuisia osaamista ja ensimmäisenä maailmassa käytännön kokemusta loppusijoituksesta. Tämän osaamisen hyödyntäminen mahdollistaa Suomeen saatavia investointeja, työpaikkoja ja tuloja sekä vahvistaa Suomen asemaa ydinjätehuollon edelläkävijänä.

Edellä esitetyin perustein WePlanet katsoo, että ydinenergiain uudistuksessa tulisi tarkastella uudelleen ulkomaisen ydinjätteen loppusijoituskieltoa ja mahdollistaa luvanvarainen hallittu, turvallinen ja taloudellisesti järkevä kansainvälinen yhteistyö loppusijoituksessa.

Kunnioittavasti,

WePlanet – Suomen Ekomodernistit ry

5.4.2026

Lisätiedot:

Juho Laaksonen

Puheenjohtaja

+358 41 364 1802

info@weplanet.fi

weplanet.fi

Lähteet:

[1] UNITED NATIONS ECONOMIC COMMISSION FOR EUROPE 2022, Integrated Life-cycle Assessment of Electricity Sources

<https://unece.org/documents/2022/08/integrated-life-cycle-assessment-electricity-sources>

[2] JRC 2021, Technical assessment of nuclear energy with respect to the ‘do no significant harm’ criteria of Regulation (EU) 2020/852 (‘Taxonomy Regulation’)

<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC125953>

[3] European Commission. *Commission Delegated Regulation (EU) 2022/1214 of 9 March 2022 amending Delegated Regulation (EU) 2021/2139 as regards economic activities in certain energy sectors and Delegated Regulation (EU) 2021/2178 as regards specific public disclosures for those economic activities*, Annex I – nuclear energy criteria.

http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/1214/oj